

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. május 30.

Csütörtök.

XX. évfolyam 42. szám.

Előfizetési árak:

Égész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szelle ni részét illető közlemények, úgy az előfizetési és hirdetési pánzek ifj. Janosó Mozes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 ha-áb s petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Közös vagy önálló vámterület.

Ausztriának megbízhatlan belpolitikai helyzete a gazdasági bajok egész garma-dáját zudította Magyarországra nyakába, mindazonáltal ennek az áldástalan állapotnak egyéppenséggel nem kiesinylendő s reánk nézve kedvező eredménye is lett.

Az osztrák belviszályok megfigyelése ugyanis erősebben kifejlesztette bennünk a gazdasági érdekek iránti érzéket. Mert, míg ezelőtt ősi szokás szerint még a legéletbevágóbb gazdasági kérdéseket is pártállás szerint bíráltuk el, a mi a teljes tájékozatlanságnak volt a kétségtelen jele, addig ma már, mint azt a vámterület kérdésénél láthatjuk, nem a politikai állapont, hanem a gazdasági érdek dönt.

A legaktuálisabb kérdések egyike ma kétségkívül a vámterület kérdése. Ezen czivódik ma egymással az ipar, a kereskedelem és a mezőgazdaság.

Határozott állást eddig azonban csak az ipar és a mezőgazdaság foglalt.

Az agráriusok legnagyobb része tudvalevőleg a közös vámterületnek a híve. Megszokhattuk már azt, hogy az agráriusok, ha saját érdekeikről van szó, nincsenek tekintettel semmiféle érdekekre. Nem hiába állítja egy tekintélyes berlini ujság, hogy az agrárok, ha sokat kapnak, azért zugolódna tovább, mert nem kap-

tak meg mindent. És ez így van a vámterület kérdésében is. Az agráriusoknak ugyanis az az érdeke, hogy a főfogyasztók Ausztriába ezentul is vámmentesen szállíthassák gabonáikat. Hogy ennek ellenében Ausztria ipari készítményeivel elárasztja az egész országot és lehetlenné teszi a honi ipar kifejlődését, azzal ők bizony keveset törődnek.

Az iparosok természetesen önálló vámterületet óhajtanak. Tisztában vannak ugyanis azzal, hogy a gazdag és kifejlett osztrák iparral csak jelentékeny vámtételek alkalmazása mellett vehetik fel a versenyt. Joggal hivatkozhatnak ebben a tekintetben pl. Romániára, mely magas ipari védvámjai révén máris megteremtette iparának alapját.

Ha figyele be vesszük az ipar és mezőgazdaságnak a vámterület kérdésében kifejtett érveléseit, úgy a politikai szempontok mellőzésével az iparosoknak kell igazat adnunk.

Szinte felesleges bővebben magyarázni azt, hogy a gyenge ipar sokkal jobban rá van utalva a támogatásra, mint a számos kedvezményekkel elkényeztetett mezőgazdaság. Valamint, hogy bizonyos az is, hogy a hazai ipar fellendülésének haszna sokkal nagyobb volna, mint a mennyivel az ország a különben illuzó-

rius gabona kivitel megnehezítése miatt károsodna.

Az ipar és mezőgazdaság tehát kitüzte már a zászlót, mely alatt harcolni szándékozik. A kereskedelem álláspontját azonban eddigelő még nem ismerjük.

Szükséges tehát, hogy a kereskedők akarata ebben a kérdésben egységesen nyilvánuljon. Mérlegeljék, fontolják meg alaposan mind a két eshetőséget, hogy ezáltal támpontot nyujtsanak a kormánynak, mely a kereskedelem érdekeit bizonyára egy perezig sem fogja szem elől téveszteni.

A vámterület kérdésénél, jól tudjuk, nagy szerepet játszik a magasabb politika. Nem szándékozunk jóslásokba bocsátkozni mindazonáltal erősen hisszük, hogy ha csak lehetséges, a kormány mindent el fog követni a közös vámterület fentartása érdekében. Ámde bekövetkezhetik az az eset is, hogy ebbeli fáradozása vagy feleslegesnek bizonyul vagy pedig csak erős áldozatok árán érheti el czélját. Szükséges tehát ismernie a gazdasági élet minden faktorainak érveit, hogy felállíthassa azokat a sorompókat, melyeken tul áldozatot hoznia nem szabad.

Lépjen végre a kereskedelem is akcióba érdekeiért, hallassa hatalmas szavát és küzdjön érdekeiért.

TÁRGZA.

Kőrösi Csoma Sándor.

Irta: Földes Géza.

I.

A tudománynak is vannak mártirjai, akik öjetnapot összetéve tanulnak, a kik éhet, szomjat, hideget, meleget, testi és lelki fájdalmakat azért szenvednek, hogy embertársaiknak egykor hasznára valjék mindez. Ilyen mártirja a tudománynak Kőrösi Csoma Sándor is, aki akkor élt, a mikor gróf Széchenyi István a nagy szót kimondotta: „Olyan kevesen vagyunk mi magyarok, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni.” Kőrösi Csoma Sándor is érezte ezt és a mikor a krónikákban olvasgatta, hogy Azsiából vándoroltak ide, lelkében az a kérdés támadt: „Hát ha még maradtak ott is magyarok? Hát ha élnek, megértik nyelvünket és... a régi atyafiságot feljuttatják?” Erre a kérdésre szeretett volna feleletet kapni, mint kis gyermek s erre kereste a feleletet, mint meglett férfi. S a gyermek lelkében támadt vágy napról-napra erősödött és a férfi elindult megkeresni Azsia belsejében az ősmagyarok ivadékait.

Ismeretlen emberek közé, még ha magunk fajták is azok, akkor sem szívesen vegyülünk. Mekkora elszántság kellett tehát ahhoz, hogy olyan is-

meretlen emberek közé keveredjék Kőrösi, mint a milyenek Azsia belsejében laktak. És a bámulatunkat még fokozza, hogy ezek a nem közjók való embert gyűlölik.

Ennek a nagy utazásnak, ennek a kitartó embernek a történetét mondom el e rövid czikkecskékben. Csoma mind a cselekedetével a közjót szolgálta, szívének minden dobbanása a magyar nemzeté volt és mi mindössze csak annyival hálalhatjuk meg a sok jó, hogy emlékezetét koronként feljuttuk. És hogy éppen az esztendőben ujtom fel én is itt e helyen, annak az az oka, hogy Duka Tivadar, egy Angolországban élő hazánkfia a Magyar Tudományos Akadémiában alapítványt tett, melynek kamatjával minden harmadik esztendőben olyan tudóst kell jutalmazni, még pedig a Kőrösi emlékezetére rendezendő ünnepen, a ki a keleti nyelvek ismeretében a legkiválóbb. Ennek az alapítványnak a kamatját az 1901-ik esztendőben április 30-án adták ki legelőször.

Ha tehát a tudósok is fel-feljuttítják a Kőrösi Csoma Sándor emléket, ujtsuk fel mi is, hisz ez a mi vérünk, a magyar nép gyermeke.

Kőrösi Csoma Sándor Háromszék megyének Kőrös nevű kis falucsájában született 1784. április 4-én. Apja egyszerű székely ember volt, a kinek kevés vagyonot adott az Isten, de a kit megáldott egy jó gyermekkel, Sándorral.

A székely ember gyermeke, ha elvégezte az iskolát, csak úgy mehetett a sz-udvarhelyi, vagy a nagy egyedi kollegiumba, ha elszánta magát arra,

hogy a tudományért neki is küzdeni, nélkülözni kell. A kiesi Sándor erre is készen állott. Az 1799-ik esztendőben édes apja Nagy-Enyedre vitte s ott szolgál-tanuló lett belőle.

Ma már az ilyen szolgál-tanuló is kiveszett, pedig sok jeles embert tudnék elszámolni, a kik ilyenek voltak! Azok a szolgál-tanulók az urfi-diákokat szolgálták, még pedig úgy, hogy ők söpörték a szobákat, a nagy diákoknak megvettették az ágyat, megtisztították a csizmájukat, elhozták az ebédjüket. Az iskola udvarát, folyosóját, környékét tisztán tartották s mindeztért a gazdag urfiak ládájából kenyeret, ebédjükből maradékot kaptak, könyveikből tanultak. Iskolapénzt nem fizettek, de azért az urfiakkal egy sorban ültek, a tanár nekik is éppen úgy magyarázott, feleletre is éppen úgy hívta fel s a diéséretből rendesen a szolgáltnak jutott a nagyobb darab.

Ilyen volt Kőrösi Csoma Sándor is gyermekkorában.

Mikor aztán a kollegiumban az osztályokat mind kijárta, tanárai ott marasztották tanárnak s a ki a szegénység kenyerén nőtt fel, ime most maga is tanító, még pedig olyan, a ki most egy széket ül egykori tudós tanítóival.

Már ekkor kijelentette, hogy elmegy Ázsiába és addig bolyong, addig kutat, a míg valahol megtalálja az ősmagyarok utódjait. Jól tudta mindenki, hogy Csoma Sándort elhatározásáról lebeszélni nem lehet, tehát meg se próbálták. E helyett még tanító-társai tanácsolták, hogy előbb tanuljon idegen nyel-

„Rövid uton“. Rakovszky István néppárti képviselőnek az a nyilatkozata, hogy: „Nem ismerem királyt, hanem csak császárt“ folyton élénken foglalkoztatja a képviselőket. Általános megbotránkozással beszélnek a kérdésről s ezt fokozza az a körülmény, hogy Rakovszky István, bár azóta a hírlapokban is sürgették, mindez ideig nem nyilatkozott. A függetlenségi pártban szó volt arról, hogy e kérdésben pártértekezletet tartanak, de a tervet nehéz megvalósítani, mert a képviselők legnagyobb része most nincs Budapesten. Addig is, míg így szóba jöhet az eset, Dienes Márton függetlenségi képviselő a pártjabeli képviselők közül többek véleményét kikérte a Rakovszky-esettel szemben követendő eljárást illetően. A megkérdézettek közül Hentaller Lajos országgyűlési képviselő a következő levélben válaszolt:

Kedves barátom!

Kérdésekre a következőkben válaszolok: Igen is, volt reá eset, hogy a magyar törvényhozás nem türte meg kebelében azokat, a kik a magyar állameszme nyílt ellenségének vallották magukat.

Nem említem azt az esetet, midőn az ónodi gyűlésen a rendek Okolicsányit és Rakovszkyt összekaszabolták. Nem! A mai kor szelleme már nem vérengző. De van egy eset a közel múltban. Nem a képviselőházban történt ugyan a dolog, hanem a főrendiházban. A alkotmány visszaállítása után gróf Szapáry Antal, ez az erős magyar vágású főúr volt a főrendiház háznagya. A főrendiház ülésén megjelent egy szomorú emlékü alak, a ki a nemzet nagy küdelmeinek idejében csak császárt ismert, királyt nem s mint zsoldár-őrnagy szolgált a bethlő muszka seregben. Ez az alak gróf F. Sándor volt. A főrendek nagyon rosszul érezték társaságában magukat. Ezt látva a főrendiház háznagya gróf F. Sándort egyszerűen eltávolította az ülésteremből. Nézetem szerint másként Rakovszky Steffel sem lehet elbánni, ha Kubinyi György állításával szemben nem tisztázza magát.

A magyar képviselőházban csak magyar embernek van helye. Az olyan alak, a ki magyar királyt nem ismer, nem magyar ember. Azzal rövid uton kell elbánni!

Balaton-Lelle, 1901. május 21.

Hentaller Lajos.

Az új képviselőválasztások. Amint megbízható forrásból értesülünk, az új általános képviselőválasztások az eddigi számítások szerint okt. hó 15-én, vagy 16-án fogják kezdetüket venni s ettől az időponttól számított tíz nap múlva fejeztetnek be. Az idei általános választások természetűsége tehát körülbelül összeesik az 1896-iki képviselőválasztásokéval, amelyek tudvalevőleg okt. 28-án vették kez-

detüket s a törvény értelmében szintén tíz nap alatt értek véget. A törvény szerint az új választások kezdetét legalább huszonegy nappal meg kell előznie az országgyűlés berekesztésének. Amiből következik, hogy a mostani országgyűlés utolsó, szeptemberi ülésének nem szabad szept. 25-énél tovább tartania, hogy az új általános választásokat október közepén meg lehessen kezdeni. A mostani országgyűlésnek a megbízása a törvény és alkotmány értelmében tudvalevőleg november hó 22-ének éjféli órájában önmagától megszűnik.

KÜLFÖLD.

A délafrikai háború.

A burok Goodvan állomás közelében kisiklatnak egy tehervonatot, de elűzték őket, mielőtt a készleteket birtokukba vehették volna. A mozdonyvezető a kisiklásnál életét vesztette. A fűtő megsebesült. Ben Viljoen parancsnok fivőrért elfogták.

London, május 25. A Daily Chronicle jelentése szerint kevéssel Milnernek Dél-Afrikából való elutazása után a burok azt a kívánságot fejezték ki, hogy újra megkezdik a békétárgyalásokat. Botha tábornok azzal a kéréssel fordult Kitchenerhez, hogy engedje meg, hogy két bur megbízott zavaratosan utazhassék. Európába, ahol Krüger elnök jóváhagyását akarják kieszközölni a tervezett békétárgyaláshoz. Kitchener beleegyezett ebbe, de kijelentette, hogy sem Krügerrel, sem más valakivel nem tárgyal, hanem csupán a táborban lévő bur vezérekkel. Londonban azt hiszik, hogy augusztusban véget ér a háború, bár brüsszeli jelentések azt mondják, hogy Botha olyannyira ragaszkodik az autonómia követeléséhez, hogy a békétárgyalások ismét eredménytelenek maradnának.

A szegény, nyomorék gyermekekről.

(Folytatás.)

Míg a süket-némákról, vakokról és hülyékről országos intézetek gondoskodnak, addig a szegény nyomorék gyermekek neveléséről és kiképzetéséről nálunk Magyarországon egyáltalán gondoskodva nincs. Pedig ezen ügy is megérdemelne az emberbarátok áldozatkészségét, mivel a szerencsétleneket is — bár hosszabb időn át — sikerrel lehetne nevelni és valamely foglalkozásra kiképezni, miáltal önmagukat tisztességesen eltartathatnák és így senkinek sem lennének terhére, sőt hasznos tagjaivá válnának a társadalomnak.

Nálunk ezen eszme még ismeretlen, a külföldön azonban már meglehetősen tért hódított. Nyomorékokat nevelő- és kiképző-intézetek

vannak már 50 éve Svéd és Norvégországban, Bajorországban, Württembergben s Németország több részében.

Ezen intézetben már kisdokorban felveszik a szegény kis nyomorék gyermekeket nemre való tekintet nélkül és az épület külön részében vannak elhelyezve gondos ápolás és felügyelet alatt. Az intézetben vannak tágas nappali és hálótermek, iskolatermek, gyógy- és test-egyenészeti tornatermek a szükséges segédeszközökkel gazdagon felszerelve, sőt egy műtőterem is van itt berendezve azon czélból, hogy a szerencsétleneknek egy és más tekintetben segítségére lehessen az orvosi tudomány is. Az intézetben orvos és kellő számú ápolók is laknak benn, mivel a tanításon kívül az ápolásra is nagy szíjt fektetnek. Egyik emeletéről a másikra gépezet segítségével vonatnak fel és le a gyermekek, úgy az étkek is.

Az elemi oktatáson kívül a leányokat megtanítják kötni, varrni, horgolni, hímezni és bevezetik a gazdaságonyi teendők ismeretébe. A fiukat az intézetben a tanulás mellett testi erájuknak megfelelő mesterségekre képezik ki, sőt a tohóságesebbek előtt a tudományos kiképzés sincs elzárva.

Ezen intézetek áldásos működése feltüntetéseére álljon itt a következő adat:

Münchenben a Nyomorékokatgyógyító-, nevelő- és kiképző-intézet kimutatása szerint ezen intézetből kikerült 1894-ig: 2 tudós, 4 zeneművész, 3 tanító, 4 könyvvezető, 59 könyvkötő, 53 író, 23 órási, 28 szabó, 18 filligránmunkás, 11 festő, 13 asztalos, 10 keféző, 6 nyomdász, 6 szíjgyártó, 5 aranyműves, 7 cipész, 3 művirágkészítő, 4 úrnok, 16 gazdász, 6 hivatalnok, 7 fényképész, 5 aranyozó, 6 juhász. A leányok közül: 4 könnyűvezező, 13 nőszabó, 5 divatárúsnő, 53 varrónő, 11 hímzőnő, 3 vasalónő, 10 szobaleány.

Ezen intézet hivatalos kimutatásából látható továbbá az is, hogy átlag 100 nyomorék gyermek közül 92-öt lehet pályára kiképezni s így csak 8%-a azon szerencsétlenek száma, kik testi fogyatkozásuk miatt semmire sem alkalmasak.

Valóban az emberiség jöltetői azok, a kik ily intézet felállításán buzgólkodnak. Fáradozásukért gazdag jutalmat nyerne azon tudatban, hogy a leányok a társadalomnak megmentve s annak hasznos tagjaivá válnak.

Adjá Isten, hogy e nemes eszme Magyarországon is hódítson és egykor nekünk is legyenek ily nemes és hasznos intézeteink, mert nálunk is vannak erre reá szorult gyermekek!

Urschitz Anna Gabriella.

NAPI HIREK.

— **Uj táblai elnök.** A király Dr. Fabiny Ferencz, kuriai bírót, ki 1883—1891-ig Marosvásárhelyen volt kir. táblai bírót, kinevezte a szegedi kir. ítélőtábla elnökévé.

— **Kinevezések.** Az igazságügyminiszter Veress Árpád, esikszereadi kir. törvényszéki joggyakorlatot a esikszereadi kir. járásbíróshoz kinevezte aljegyzővé; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Diményfalvi Boldizsárt a brassói áll. iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Uj plebános.** Brassó város r. kath. egyházközsége új plebánost kapott Neurihrer Ödön kolozsvári első káplán személyében, kit a püspök a napokban nevezett ki új díszes állására.

— **Itt a nyár.** Tavasz sem volt s már itt a nyár, éget, forráz a napsugár. Majdnem minden átmenet nélkül, ugyszólván tavasz nélkül, egyszerre, köszöntött be a szó szoros értelmében meleg nyár. A máskor fagyos Orbán gyönyörű nyári, kék eget, szép nyarat hozott a pünkösdi ünnepekre s azóta állandó a kedves időjárás.

— **Apor Péter munkái.** A „Metamorphosis Transilvaniae“ szerzőjének, altorjai báró Apor Péternek, a XVII. századbeli memoár írónak két érdekes munkáját fedezte föl Dr. Szádeczky Lajos, a kolozsvári tud. egyetem történelmi professzora. Az egyik: a végrendelete a kitűnő írónak, mely magán életére, a másik egy verses krónikája, mely kora viszonyaira vet élénk világot. Mindkét nagyérdékű iratot Dr. Szádeczky professzor fogja jegyzetekkel ellátva, sajtó alá ren-

veket. Ezt a tanácsot meg is fogadta és 1815-ben elment Göttingába, a hol harmadfélévig tanult az egyetemen. Itt különösen az arab nyelvet tanulta meg, részint azért, mert a régi arab tudósok műveit akarta olvasni, részint pedig azért, mert a mint Ázsiába belép az ember, különösen ha Törökország felé megy, ezzel a nyelvvél boldogul csak.

1819-ben hazajött s kijelentette barátai előtt, hogy már elindul a nagy utra. Lelkesedése és erős elhatározása mellett száz pengő forint minden pénzre, a mivel utra kelt. Uti társul egy vándorbotot vett a kezébe s az ismeretlen világ felé gyalog indult el Körösi Csoma Sándor. És iszonyu küzdelmek árán hol gyalogolva, hol hajóra szállva, karavánok társaságában, magánosan, szenvedések és nélkülözések között 1820. őszén érkezett Teheránba, Perzsia fővárosába. Utközben folyton tanult, tanulta azoknak a nemzeteknek a nyelvét, a kik között vándorolt. Teheránban is azért időzött egészen decemberig, mert a perzsa nyelvben gyakorolta magát. Ugyancsak Teheránban az ott élő európai angolokkal az angol nyelvet is gyakorolta. Erre szintén nagy szükség volt, hisz jól tudjuk, hogy elindulásakor minden vagyon az a száz forint volt, a mit itthon Kenderessy Mihály kormányzói tanácsos adott neki. A mikor aztán ez elfogyott, az angol konzul segített tanácsosul és pénzzel egyaránt.

Inne hazulról a sok jó kívánság mellé néha-

néhá pénzbeli segédelmet is kapott, de ez bizony mind nagyon kevés utazónk nagy czéljának megvalósítására.

Teheránban hallott először embereket tibeti nyelven beszélni. Ebben a beszédben némely magyar hangzású szavakat is fedezett fel. Ebből azt következtette, hogy a magyar nemzet rokonait ott kell keresni, a hol ezek az emberek laknak. Vágyai tehát nem engedték pihenni, huzták, vitték tovább; ismeretlen vidékekre, oda a hová csak egy-egy elszánt hittérítő merészelt betenni a lábát, oda, a hol egy szavát sem értette meg senki, a hol ő sem értette a népnek a nyelvét. És még tegyük hozzá: ennek a végtelen nagy vidéknek a lakói gyűlölik a legnagyobb mértékben az idegent.

Egy értelmes tibeti papot fogadott, a kit ott lámának neveznek, hogy tanítsa őt a tibeti nyelvre meg. 1821. márcziusban indult el a nagy utra s hogy olyan nagyon ne tűnjék fel idegensége, örménynek öltözött. Bokhara s később Kabul városban több hónapon át vesztegelnie kellett a nép háboruszkodása miatt. Ezalatt tudós francia utazókkal ismerkedett meg és ugyancsak ezzel az alkalommal ismerkedett meg Moorcraft angol tudóssal. Ennek az ismeretségnek vette a legtöbb hasznát. És a tudós angol nemcsak jó tanácsosul tudott neki szolgálni, hanem az angol kormány pártfogását is biztosította Csomának.

dezni s a Magyar Tud. Akadémia könyvkiadó vállalatában fog megjelenni.

— **Új képviselőjelölt Kovásznán.** Mint lapunknak jó forrásból jelentik a kovásznai kerületben Vecsei Arthur az Erdélyi Erdőipar Részvénytársaság központi igazgatója is fellépni szándékozik szabadelvű programmal. Vecseinek a kerületben tekintélyes pártja van.

— **Halálozás.** Léczfalvi özv. Gyárfás Lajosné sz. Szilágyi Zsuzsanna asszony, egy nagy család derék matrónája, f. hó 26-án 70 éves korában Seps-Szentgyörgyön elhunyt. Az elhunytban Gyárfás Győző kir. főmérnök édes anyját vesztette el. Nyugodjék esedese.

— **Leégett faipartelep.** Lapunk zártakor veszünk a hirt, hogy a Gróf Mikes Armin tulajdonát képező gelenczei nagy gőzfűrérttelep leégett. Szerdán éjjel 11 1/2 órakor ismeretlen okból fellobbant a gyár hatalmas épülete s minden ottási kisérlet daczára porig égett sok mellékhelyiséggel együtt. A kár óriási.

— **Rendkívüli élvezetes estélyt** szerzett Kovács Tivadar országosztó kitűnő nevű balletmester, a pünkösdi hétfőjén rendezett zárvizsga alkalmával, melylyel 6 hetes tanztanítási tanfolyamát végezte. A jelenlévő nagy közönség valódi élvezettel gyönyörködött a kedves és elegáns táncokban, melyekre csak Kovács T. képes betanítani növendékeit. A műsor minden pontja fényes sikert aratott s szinte lehetetlen elsőseget adni egyiknek a másik fölött. Azért elismerésül ideiktatjuk a derék kis tánczosokat, a kik oly kedves perczeket szereztek a közönségnek. A 1. Lanciers de la Cour. Virágfűzőrkével lejtették I. csoport Dávid Ilonka, Debrezi Juliska, Kelemen Erzsike, Nagy Ella, Solyom Margit, Ungur Valerie, Vajna Erzsike, Wertin Mariska. II. Csoport: Barducz Katinka, Jancsó Ella, Kelemen Piroksa, Rákossy Margit, Rápolthy Anna, Simon Carola, Szabó Roza Sotyori Irma. 2. Magyar Toborzó. A „Csárdás” című balletból. Lejtették magyar jelmezben: Deák Mariska, Melegszay Amál, Ferdinánd Viktor, Ince Gabi. 3. Bébék táncza. (Dans de Parisienne.) Francezia empirben lejtették Balázs Etelka, Solyom Klárka, Szentpétery Klárka, Wertin Irma. 4. Gavott Vestris. A „Piros cipő” balletból. Lejtették francezia roccó jelmezben: Diénes Ilonka és Ince Pista. 5. Tyrolinca. Eredeti tyrol jelmezekben. Bemutatták a legkisebb növendékek: Balázs Etelka, Balázs Karesika, Ince Jenőke, Szentpétery Leczika. 6. Spanyol Bolero. Eredeti andaluziai táncz. Lejtették délspanyol jelmezben: Fehér Mariska és Ince Mariska. 7. Tündérvilág Nagy Apotheos. (Choreographie tableaux.) Bemutatták az összes szereplők. 8. Magyar társalgó Palotás. Bemutatták az esti tanfolyam összes növendékeit.

— **A kiket a kapa választ el.** Kupfer Jakab, munka kerülő ember volt, de azért nagyon szerette a jó életet, a vig életet s az asszonyt. Majdnem 13—14 évig vadházasságban élt Nyujtódra ottani Kádár Jozefával. Egyszer azonban ráuntak egymásra, a menyecske fölmondott Kupfernek, a ki akkor mérgezésben Romániába utazott egy másik asszonnyal. Hosszabb idő telt el a „belföldön”, de Jakab még sem élt úgy ott, senkinek sem volt olyan jó a főztje, mint Jozefának s azért néhány héttel előttről hazaállított Nyujtódra s bekopogtatott újból régi szerelméhez. Kádár Jozefa már el is felelté volt Jakabot s tudni sem akart róla, meg volt elégedve az ő özvegyi sorsával. Nem úgy Jakab ur. Kért, rimázkodott. Hasztalan. A Jozefa szíve nem lágyult. Ekkor kést ragadott elő s írt támadt Jozefára, hogy ha vissza nem fogadja, hát megöli. Jozefa egy kemény, jól megtermett székely menyecske, sem vette tréfára a dolgot. Látta, hogy Jakab ur tovább ment az enyelgésnél, elékapott egy keze ügyébe esett kapát s avval úgy löbe koltintotta Jakabot, hogy az rögtön összeesett s most a Rudolf-kórházban Kézdivásárhelyen ápolják. Az esetet Kádár Jozefa maga jelentette föl s a bíróságnál is önként jelentette.

— **Sértés orbáncz Kézdivásárhelyt.** A Földmívelésügyi Ertesítő legújabb száma szerint a sertésorbáncz Kézdivásárhelyen 1 udvarban fellépett; ugyane baj Albisban 4 udvarban szedi áldozatait.

KÖZGAZDASÁG.

A következő felhívást vettük:

Kézdivásárhely s vidéke gazdaközön-ségehez.

Alóírtak, mint az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” tagja, kik huzamosabb idő óta a Székelyföld közgazdasági érdekeinek felszínre való tartásával foglalkozunk, beláttuk, a mint hisszük, reméljük Uraságod is belátja, hogy fajunknak mezőgazdasági téren is létfeltételeit csak úgy tudjuk megvalósítani, érvényre emelni, ha elsősorban mi, érdekelt tényezők, kik a mezőgazdaság egyik vagy másik ágával

foglalkozunk együttesen és külön-külön is részt kívánunk venni abból a munkából, abból a mozgólomból, a mely ma már országos jellegűvé vált s a melynek végeztelje a Székelység anyagi, erkölcsi jólléte biztosításában eszesesodik ki.

A székely népnek évszázadokon keresztül az volt az átká, hogy saját közgazdasági érdekeit nem ismerte fel — s ha fel is, — annak munkálására nem volt elég ereje és kitartása.

Széthúztunk, széthúztunk ma is. Sőt több, — kinevettük, kinevetjük, kicsinyeljük azokat, kik e téren saját egyéni érdekeink munkálásán fáradoznak; mintha bizony a volna végezelünk, hogy öntehetlenségünkben tovább és tovább bomladozzunk.

Ily körülmények között, hogy nehéz bármely üdvös törekvést, hol együttes munkásság kifejezéséről van szó megvalósítani az bizonyos. De mi azért a felvett fonalszálakat nem dobjuk el. Bizunk jobbaink tapasztalt hazafias és gyakorlati felfogásában; bizunk törekvésünk beigazolt életre valóságában.

Napjainkban, külföldön úgy, mint hazánkban a tőke, a tudomány óriási vívmányaival szemben egyesek speciális gazdasági, ipari, vagy más érdeket szövetkezve, egyesületeket alkotva védik meg — fejlesztik ki.

Helyesen, mert az egyesületek gazdasági téren is, a termelő érdeklődését, tudvágyát felkeltik, szakismereteket fejlesztik, öntevékenységét ébren tartják, intézőkőreink áldásos intencióit ahhoz eljuttatják; rá segítik az egyedet arra, hogy foglalkozását kedveléssel, odaadással végezze, abban mindig örömet találjon s időről időre versenyképes termékeket hozzon létre, s a hol közös, együttes vállalkozás válik szükségessé azt maguk az érdekelték is kereszttel vihessék.

Az egyesületek, a szövetkezetek nyomdokán mindenütt egészséges tenyészet ver gyökeret, s az előhaladás jut biztos talajra.

Ezt tudva, ezt tapasztalva folyó év február 22-én azzal a felhívással fordultunk művelt gazdaközön-ségünkhöz, hogy Kézdi-Vásárhely központban alakítsuk meg *Kézdi-Vásárhely és vidéki gazdasági egyesületét*. Felhívásunkra 84-en léptek be tagjaink közé. E számot azonban meg kell kétszerezni, hogy teljes erővel léphessünk aktíva. Ezért ismétöljük felhívásunkat azzal a módosítással, hogy a közöshajnak megfelelőleg leendő gazdasági egyesületünk munka programjában a *földmívelés és az állattenyésztés* modern ismereteinek terjesztését is fölveszük. S mint gazdasági egyesület az Erdélyi Gazdasági egyesület *képviselősege* ezímen annak támogatásával lépünk nyilvánosság elé.

Háromszék vármegyében s így vidékünkön is eddig a termelői érdekeket védő és azt kifejlesztő gazdasági egyesületek nem működtek. Ez az oka, hogy mezőgazdaságunk terén gabona termelésünkkel, állattenyésztésünkkel, a mellékgazdasági ágak: gyümölcs, konyhakertészet, méhészet, baromfi tenyésztés stb. kihasználásával, daczára költségesen kereszttelült tagosításunknak az ózdi vagáson haladtunk. Ez az oka, hogy termő talajunkat annakvegyi öszszetételét, növényeink tápanyag szükségletét nem ismerjük s így a viláfgörögöl által is igényelt termények előállítására csak nagyon is kis mértékben vagyunk képesek.

Ismétöljük tehát, hogy mezőgazdaságunk terén beállott visszafelldősünk: népünk leszegényedése, erkölcsi depressziók, a romániai kivándorlás stb. sarkaltak arra, hogy létező bajainkra rámutassunk azok eloszlatása céljából gazdasági egyesületek alakítására magukat a székely gazdákat, termelőket, mint elsősorban érdekelt tényezőket is felhívjuk.

Gazdasági egyesületekre van szükségünk!!! Hol termelőink szaklapok, szakművek, eszmecserék, értekezések útján saját foglalkozásukban könnyű szerrel tájékozást szerezhessenek — s ennek alapján minden téren modern tudással biztosíthassák létfeltételeiket.

Leendő egyesületünknek is a szakműveltség az igazi gyakorlati tudás terjesztése lesz a feladata. Ahhoz mérten megfelelőleg szervezkedik (már eddig is a földmívelésügyi m. kir. Miniszteriumnak e célból kiadott szakműveit beszereztük). S hogy áldásos hatását közvetlenséggel minden tagjára kiterjeszthesse működését csak szűkebb keretben Kézdi-Vásárhely és vidékére terjeszti ki.

Leendő egyesületünk céljának megfelelőleg a következő szakosztályokra oszlik:

- a) Földmívelés és állattenyésztési szakosztály;
- b) Gyümölcs- és konyhakertészeti szakosztály;
- c) Méhészeti szakosztály;
- d) Baromfi tenyésztési szakosztály.

Minden szakosztály külön isztikaral önállóan működik, s működése eredményéről az évenként tartandó közgyűlésünkön beszámol. Az egyesület munkásságáról évkönyvet ad ki, mit minden tagjának megküld. A mellett gondoskodik arról, hogy a termelők érdekeit időszaki kiállítások, vásárok stb. rendezésével is esetről-esetre megvalósítsa.

Az évi tagdíjat 3—4 koronára tervezzük úgy, hogy azért mindenki egész évre igényéhez mérten egy megfelelő gazdasági szaklapot is kapjon.

Alakuló közgyűlésünket június 30-án Péter és Pál nap után való vasárnapon a közdivásárhelyi áll. polgári fiu iskolában d. u. 2 órával kezdődőleg tartjuk meg, a mikor hazánkban működő gazdasági egyesületek alapszabályainak mintájára a helyi gazdasági viszonyokat figyelembe véve *kész alapszabály tervezettel* lépünk fel. Annak elfogadásával, megerősítésével egyesületünk működését megkezdí.

Elmondottuk nézetünket Uraságod előtt leleplezetlenül. Reméljük, hogy megértett és hajlandó lesz részt kérni abból a munkából, mely a székelység megerősítésére s így önmagunk vagyoni jólétének biztosítására irányul. Ebből kifolyólag ismervé közhasznu tevékenységét, hazafiságát azon bizalmas kéressel fordulunk Önhöz, hogy esatolt aláírási iven ismerősei, az ügy iránt érdeklődők körében tagokat szerezni ne terhelteessék s ez aláírási ivot *folyó évi június 15-éig Kiss Jenő* polgári iskolai tanárhoz Kézdivásárhelyre visszaküldeni sziveskedjék.

Kérésünket megújítva, vagyunk

Kézdivásárhelytől, 1901. május 18.

Hazafias üdvözléttel:

Dr. Mika Ottokár,

kir. albiró.

Kiss Jenő,

polg. isk. tanár.

* * *

Közöltük e felhívást, mert a székelység érdekében bármily kicsinynek látszó, de jó indulat tekintetében kétségbe nem vonható akciót is, helyesnek s a székely kérdés napirenden tartása szempontjából szükségesnek vélünk. De a felhívás egy pár részletével nem értünk egyet s azért azokra itt röviden emeljük nézetünket.

A tervezett gazdasági egyesület az Erdélyi Gazdasági Egyesület képviselősege ezímen, annak védőszárnyai alá helyezkedik. Ha már okvetetlenül gazdasági egyesületet akarnak a t. földhívók létesíteni: miért nem teszik ezt a „Háromszék vármegyei Gazdasági Bizottság” támogatásával, mely mégis csak alaposabb ismerője a helyi viszonyoknak? „Az Erd. Gazd. Egyesület” csak erkölcsi támogatást adhat, míg a „Háromszékmegeyi Gazdasági Bizottság” anyagi téren is segélyére lehetne. Az anyagi segítség nagy dolog, nagy előny volna.

Hogy megyénkben gazdasági egyesületek eddig nem működtek: ez tény. De már évek óta működik az ugynevezett „Gazdasági Bizottság” az egész vármegyére kiterjedő hatáskörrel s hogy épen a gazdaközön-ség érdekében: azt csak az nem látja, a ki nem akar láni. E bizottságnak multja van és pedig: elismerésre méltó. Véleményünk szerint tehát csak e Bizottsággal — és nem nélküle, — kellene újabb tétre lépni.

Sokkal helyesebb lett volna, ha az általunk lelkes közgyi munkásoknak ismert felhívók egyelőre megmaradtak volna az előbb tervezett „Kertészeti és Méhészeti Egyesület” eszméje mellett s ennek támogatására igyekeztek volna megnyerni a vármegyei Bizottságot. Mert, hogy megyénk területén egy erőteljes gazdasági egyesület alakulhasson, annak — ez idő szerint legalább — sok feltétele hiányzik, a melyek között nem épen utolsó: a pénz.

Szerk.

Felölősszerkesztő és laptulajdonos: ifj. Jancsó Mózes.
Főmunkatárs: Vajna Károly.

Hirdetések.

Háromszék vármegye alispánjától.

Szám 6961—1901.

(81. 1—2)

Pályázati hirdetmény.

Kézdivásárhely rendezett tanácsu városnál a nagyméltóságu m. kir. közigazgatási Biróságnak 2966—1900. számú ítélete folytán üresedésbe jött városi orvosi állásra az 1886. évi XXII. t. cz. 82. §-a alapján nyilvános pályázatot nyitok.

Ezen állással 400 korona évi tiszteletdíj és a szabályrendelettel megállapított eljárási díjak élvezete van összekötve.

Kik ezen állást elnyerni óhajtnak, felhívom, hogy az 1886. évi XXII. t. cz. 74. §-a illetőleg az 1883. évi I. t. cz. 9., és az 1876. évi XIV. t. cz. 143 §-ában előírt képe-itettsé-
güket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérésüket nevezett város tanácsához 1901. évi június hó 14-ig bezárólag annyiival inkább adják be, mivel a később érkező pályázatok figyelembe vételét nem fognak.

A választás határidejét 1901. év június hó 17-én d. e. 9 órára állapítom meg.

Sepsi-Szent-Györgyön, 1901. évi május 20-án.

Szentiványi Miklós,
alispán.

Sz. 772—1901 tkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dézsi Dániel végrehajtónak Jancsó Béla timár s neje végrehajtást szenvedett elleni 740 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő, Kézdivásárhely városban fekvő, a kézdivásárhely-kantai 1698. sz. tjkvben foglalt 1507/2., 1508/2. hrsz. ingatlanra 1200 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi május hó 31-ik napjának d. e. 9 órákor előírt tkvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi december hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében, a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

K.-Vásárhelytől, 1901. évi február hó 26-án.

(80. a 1—1.)

Dr. Nagy,
kir. törvényszéki bíró.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazda-ági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcsepplőgép-készletek
továbbá járgány-csepplőgépek, löher-csepplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill”
legjobb sorvetőgépek, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, örlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívá-
natra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és csépplőgép-gyára.

(80. 7—13.)

A t. butorvevők

becses figyelmébe van szerencsém ajánlani Kézdivásárhelytől az ev. ref. templommal átellenben nagy vásártékban felhalmozott

butor raktáramat,

a hol állandóan raktáron vannak: szalon-, ebédlő-, és hálószoba berendezések, ruha és étszékények, szalon- és ebédlő asztalok, ágyak, mosdó és éjjeli szekrények; továbbá: magas, félmagas, hűtő és hűtő verő díbányok, garnitúrák, matracok, fali és toalett tükrök, nád, és préselt üledő hajlított székek, ablak caraisok, stb. melyeket mind hont gyárakból szereztünk be, azon helyzetben vagyok, hogy azokat olcsó árak mellett a legszébb kivitelben árusíthatom el.

Kötő tisztelettel:
Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

JANCsó GYULA kereskedő

ajánlja dusan felszerelt üveg, kőedény és porcellán edények, ételés-, theas-, kávé- és mocekészleteit, finom és olcsóbb minőségben. Nagy választékban függő- és asztali petroleum lámpáit. Ajándékoknak alkalmas díszmü- és galanterie áruk, játékszer, képek, képkeretlécsek, zománcozott pléh- és ércedények, mindennemű evőeszközök, konyha-berendezési cikkeit, valamint utazó bőröndök, gyermekkoszák, vas-mosdóasztalok és fűszerárú nagyraktárát, melyeket első forrásból beszerezve, mint elsőminőségű, nem kiseljezett (auschuss), árut jutányos áron boesájt a tisztelt vevő közönségnek.

(28. 9—10)

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy Kézdivásárhelytől és vidékén már 10 év óta folytatom a kéményseprést; azonban a mai naptól kezdve a régi árakat jóval alább szállítom így felhívom figyelmét az alábbi kéményseprési árakra:

Földszinti mászó kémény	20 fillér.
1 emeletes	40 "
2	60 "
Czylinder földszint	12 "
1 emeletes czylinder	24 "
Kémények égetése a betakarítással együtt	80 "
Takarók tüzhely 1. vagy 2 süttővel ellátva	20 "
Kályha csövek kályhával együtt	20 "

A n. é. közönség becses párfogását kérve, vagyok.

Tisztelettel:
Krisztián György,
kéményseprő.

(73. 3—6.)

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelytől.